

Üniversite öğrencilerinin akademik başarıları üzerinde akran zorbalığının etkisi

The effect of peer bullying on the academic achievement of university students

Hasan Şahin YILDIRIM^{1*} , Mehmet KORKMAZ²

¹ Munzur Üniversitesi, Tunceli, Türkiye

² Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ankara, Türkiye

Bu çalışma, birinci yazarın doktora tezi kapsamında hazırlanmıştır.

Özet: Araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin yaşamış oldukları akran zorbalığı ile üniversite öğrencilerinin akademik başarıları arasındaki ilişkiyi üniversite öğrencilerinin görüşlerine göre ortaya koymaktır. Çalışma grubunu 2023-2024 akademik yılı Tunceli ili Munzur Üniversitesinde öğrenim gören ve ölçüt örnekleme yöntemi ile belirlenen 372 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada "Akran Zorbalığı Belirleme Ölçeği Ergen Formu" ve "Kişisel Bilgi Formu" kullanılmıştır. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik analizlerinde SPSS 27 ve Lisrel 8.8 programı kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre öğrencilerin akran zorbalığına uğrama ve akranlarına zorbalık yapma ortalama puanlarının düşük düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin yaşadıkları akran zorbalığı ile akademik başarıları arasındaki ilişkiyi belirlemek için yapılan Spearman's Rho testi sonucunda akran zorbalığı ve akademik başarı arasında negatif yönde, anlamlı ve düşük düzeyde ilişki ortaya çıkmıştır.

Anahtar Sözcükler: Akran zorbalığı, Akademik başarı, Üniversite öğrencileri.

Abstract: The aim of the research is to reveal the relationship between peer bullying experienced by university students and their academic achievements according to the views of the university students. The study group determined by criterion sampling method consists of 372 university students studying at Munzur University in the 2023-2024 academic year in Tunceli province. "Peer Bullying Identification Scale-Adolescent Form" and "Personal Information Form" were used in the research. SPSS 27 and Lisrel 8.8 software packages were used for the scale's validity and reliability analyses. According to the findings of the research, it was concluded that the average scores of university students for experiencing bullying and bullying others were low. As a result of the Spearman' Rho test, which was conducted to determine the relationship between peer bullying experienced by students and their academic achievement, a negative, significant and low level relationship was revealed between peer bullying and academic achievement.

Keywords: Peer bullying, Academic achievement, University students.

1. Giriş

Yükseköğretim kurumlarında öğrenim görmeye hak kazanan öğrenciler için üniversite hayatı keyifli bir süreç olsa da bazı öğrenciler için bu durum beraberinde istenmeyen bazı tecrübelerle de ev sahipliği yapmaktadır. Özellikle birinci sınıfta öğrenim görmeye başlayan üniversite öğrencileri, yeni bir hayata başlama noktasında bir takım yeni stres etkeniyle karşı karşıya kaldıkları için risk altındadırlar (Denovan ve Macaskill, 2013). Yükseköğretimde akran zorbalığı, ulusal ve uluslararası düzeyde yapılan çalışmalarla kanıtlanmış ve eğitim örgütleri için giderek büyük bir sorun haline gelen ve uluslararası araştırmacılar tarafından sıklıkla çalışılan önemli bir olgudur (Abdelaziz ve Abu-Snieneh, 2022; Küpeli, 2020; Lin, Wolke, Schneider ve Margraf, 2020; Özbaşaran Tan, 2018; Pörhölä ve diğerleri, 2020; Yubero, Heras, Navarro ve Larrañaga, 2023). Bazı dikkate değer istisnalar dışında, üniversite öğrencilerinin akran zorbalığı ile ilgili ulusal araştırma literatüründe ise büyük ölçüde ihmal edildiğini söylemek mümkündür. Akran zorbalığı ile ilgili ulusal literatür

incelendiğinde, Türkiye’de yapılan araştırmaların çoğunlukla ilköğretim ve ortaöğretim öğrencileri üzerinde çalışıldığı görülmektedir (Baş ve Özeren, 2021; Çetinler, 2021; Demiröz, 2019; Kılınç ve Uzun, 2020; Namlı, 2020; Parlak, Çalım, Özdemir ve Çalım, 2024; Şahin ve Aral, 2023; Yelboğa ve Koçak, 2019). Bizim araştırmamızda ise Munzur Üniversitesinde öğrenim gören birinci sınıf ve hazırlık sınıfı öğrencilerinin akademik başarıları ile akran zorbalığına uğrama ve akranlarına zorbalık yapma arasındaki ilişki incelenmiştir. Diğer bir ifade ile araştırmaya katılan öğrencilerin akademik başarılarının ne kadarının akran zorbalığından etkilendiği incelenmiştir. Yani öğrencilerin yaşamış olduğu akran zorbalığı olgusu irdelenerek öğrencilerin akademik başarılarını arttırmak hedeflenmiştir. Akran zorbalığının neden meydana geldiğini araştırmaya yönelik yapılan çalışmalarda, şiddete tanıklık etme, çekingenlik, yalnızlık, yetersizlikler, cinsiyete ilişkin algılar, etnik köken, sosyoekonomik sınıf farklılıkları ve okul iklimi gibi değişkenlerin rol oynadığı araştırmacılar tarafından ifade edilmektedir (Rigby, 2003; Sharp, Smith ve Smith, 2002; Wang, Berry ve Swearer, 2013). Akran zorbalığının öğrenci üzerindeki etkisini değerlendirmeye yönelik yapılan çalışmalar incelendiğinde ise, akran zorbalığına uğrayan bireylerde özgüven kaybı, suçluluk duygusu, mutsuzluk, stres, kaygı atakları, okulu bırakma isteği, akademik başarıda düşüş ve intihar teşebbüsü gibi istenmedik duygu durum ve davranışlarının yaşandığını söylemek mümkündür (Elliott, 2002; Huang, 2022; Muluk, 2023; Sharp ve diğerleri, 2002).

Akademik başarı eğitimin yegâne amacıdır (Rothman ve McMillan, 2003) ve araştırmacılar tarih boyunca öğrenci başarısının nasıl arttırılabileceğine odaklanmışlardır. Akademik başarı; sınavlar, genel sınıf performansı ve ağırlıklı genel not ortalama gibi ölçütlerle değerlendirilebilmektedir (Schneider ve Preckel, 2017). Bacon ve Bean (2006) genel sınıf performansı, sınavlar ve ağırlıklı genel not ortalama gibi değerlendirme ölçütlerinin hem sınıflar arasında hem de zaman içinde öğrencilerin akademik başarılarına dair güvenilir sonuçlar verdiğini ifade etmektedir. Akademik başarının yükseköğretim öğrencilerinin gelecekteki kariyerleri açısından büyük önem taşıdığını söylemek mümkündür ve yapılan önceki araştırmalar incelendiğinde ise akran zorbalığına uğrayan öğrencilerde akademik başarının düştüğü (Hosozawa ve diğerleri 2021; Huang, 2022; Muluk, 2023; Samara, Nascimento, El-Asam, Hammuda ve Khattab, 2021) araştırmacılar tarafından tespit edilmiştir. Benzer şekilde, Chiu (2013) akademik performans düşüklüğü gibi istenmedik durumlarla karşılaşan öğrenciler arasında akran zorbalığı davranışının görülebileceğini belirtmektedir. Bütün bu bulgular, üniversitelerde yaşanan akran zorbalığının üniversite öğrencilerinin akademik başarılarını nasıl etkilediği sorusunu araştırılmaya değer bir olgu haline getirmektedir. Bu sebeple bu araştırma ile literatürdeki bu boşluk doldurulmaya çalışılmıştır. Bu açıklamalar doğrultusunda, bu araştırma örnekleminde yer alan üniversite öğrencilerinin yaşadıkları akran zorbalığının ne düzeyde olduğuna ve akran zorbalığının araştırma örnekleminde yer alan üniversite öğrencilerinin akademik başarıları üzerindeki etkisine odaklanılmıştır.

Üniversite öğrencilerinin yaşamış oldukları akran zorbalığı ile üniversite öğrencilerinin akademik başarıları arasındaki ilişkiyi üniversite öğrencilerinin görüşlerine göre ortaya koymayı amaçlayan bu araştırmada, aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Üniversite öğrencilerinin akran zorbalığına uğrama düzeyleri nedir?
2. Üniversite öğrencilerinin akran zorbalığı yapma düzeyleri nedir?
3. Üniversite öğrencilerinin akran zorbalığına uğrama düzeyleri ile üniversite öğrencilerinin akademik başarıları arasında ilişki var mıdır?
4. Üniversite öğrencilerinin akran zorbalığı yapma düzeyleri ile üniversite öğrencilerinin akademik başarıları arasında ilişki var mıdır?

2. Yöntem

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma ilişkisel tarama modelinde tasarlanmış betimsel bir çalışmadır. Tarama modelleri, geçmişte veya günümüzde mevcut bir olguyu var olduğu şekli ile betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. İlişkisel tarama modelinde; iki ve/veya daha çok sayıdaki değişkenin birlikte değişiminin varlığı ve/veya derecesi belirlenmeye çalışılır (Karasar, 2009). Bu çalışmada, üniversite öğrencilerinin yaşamış oldukları akran zorbalığı ile üniversite öğrencilerinin akademik başarıları arasındaki ilişki ve üniversite öğrencilerinin yaşamış oldukları akran zorbalığının üniversite öğrencilerinin akademik başarılarını yordama düzeyleri incelenmiştir.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırma için Gazi Üniversitesi Etik Komisyonundan 12.01.2024 tarih ve E.850196 sayılı etik kurul izni ve Munzur Üniversitesi Rektörlüğünden 15.02.2024 tarih ve E-29077523-209.02-2400006638 sayılı araştırma izni alınmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2023-2024 akademik yılında Tunceli il merkezinde bulunan Munzur Üniversitesinde öğrenim gören ve gönüllülük esasına göre araştırmaya katılmayı kabul eden 372 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada ölçüt örnekleme (Büyüköztürk ve diğerleri, 2008) yöntemi benimsenmiş ve araştırmaya birinci sınıf ve hazırlık sınıfı öğrencileri dâhil edilmiştir. Araştırmaya ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencileri dahil edilmemiştir. Bunun nedeni ise, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinin yaptıkları ve/veya uğradıkları akran zorbalığı davranışlarını yaygınlıkla akran zorbalığı olarak görmemeleridir (Sinkkonen, Puhakka ve Meriläinen, 2014). Tablo 1’de katılımcılara ilişkin demografik bilgiler sunulmuştur.

Tablo 1

Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin demografik bilgilerine ilişkin değerler (n=372)

Değişkenler		
Cinsiyet	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kadın	254	68.30
Erkek	118	31.70
Sınıf	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hazırlık Sınıfı	110	29.60
1.Sınıf	262	70.40
Yaş	Frekans (f)	Yüzde (%)
18	33	8.90
19	83	22.30
20	104	28.00
21	69	18.50
22 ve üstü	83	22.30

Tablo 1’de görüldüğü üzere katılımcıların 254’ü kadın, 118’i erkektir. Katılımcıların %70.4’ü 1.sınıf, %29.6’sı hazırlık sınıfı öğrencisidir. Bununla birlikte, katılımcıların %8.9’u 18, %22.3’ü 19, %28’i 20, %18.5’i 21 ve %22.3’ünün 22 ve üstü yaşta olduğu görülmektedir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırma kapsamında, “Akran Zorbalığı Belirleme Ölçeği Ergen Formu” ile “Kişisel Bilgi Formu” veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Ölçeklere ait detaylı bilgiler aşağıda sunulmuştur.

Akran Zorbalığı Belirleme Ölçeği Ergen Formu: Öğrenciler arasında görülen akran zorbalığını belirlemek amacıyla Ayas ve Pişkin (2015) tarafından geliştirilen ölçek “1=Hiçbir zaman, 5= Hemen hemen her gün” aralığında olmak üzere

toplamda 53 maddeden oluşmaktadır. Ölçek biri “Kurban” diğeri “Zorba” olmak üzere aynı maddelerin “Ben Yaptım” ve “Bana Yapıldı” başlıklı iki ayrı sütun içerisinde öğrencilerin ne sıklıkla akran zorbalığı yaptığını ve ne sıklıkla akran zorbalığına uğradığını ölçen bir kendini değerlendirme ölçeğidir. Ölçeğin ilk 14 maddesindeki sorular fiziksel zorbalığı, 15 ile 22. maddeler arası sorular sözel zorbalığı, 23 ile 28. maddeler arası sorular dışlamayı, 29 ile 33. maddeler arası sorular söylenti çıkarma ve yaymayı, 34 ile 43. maddeler arası sorular eşyalarına zarar vermeyi ve 44 ile 53. maddeler arası sorular ise cinsel zorbalığı belirlemek üzere hazırlanmış olan toplamda 53 maddeden ve 6 alt boyuttan oluşmaktadır. Ayas ve Pişkin (2015) tarafından yapılan geliştirme çalışmasında Kurban ölçeğinin Cronbach’s Alpha güvenirlik katsayıları ölçek toplamında .93, fiziksel zorbalık boyutunda .82, sözel zorbalık boyutunda .75, dışlama boyutunda .77, söylenti çıkarma boyutunda .75, eşyalarına zarar verme boyutunda .80, cinsel zorbalık boyutunda .88 olarak rapor edilmiştir. Kurban ölçeğinin yapı geçerliğini test etmek amacı ile Ayas ve Pişkin (2015) tarafından yapılan DFA sonucunda kurban ölçeğinin uyum iyiliği değerleri $\chi^2/sd=4.54$, RMSEA=.043, AGFI=.88, NFI=.96, GFI=.89, NNFI=.97 ve CFI=.97 olarak rapor edilmiştir. Zorba ölçeğinin Cronbach’s Alpha güvenirlik katsayıları ölçek toplamında .92, fiziksel zorbalık boyutunda .83, sözel zorbalık boyutunda .74, dışlama boyutunda .75, söylenti çıkarma boyutunda .66, eşyalarına zarar verme boyutunda .79, cinsel zorbalık boyutunda .88 olarak rapor edilmiştir. Zorba ölçeğinin yapı geçerliğini test etmek amacıyla Ayas ve Pişkin (2015) tarafından yapılan DFA sonucunda zorba ölçeğinin uyum iyiliği değerleri $\chi^2/sd= 5.954$, RMSEA=.049, AGFI=.86, NFI=.95, GFI=.87, NNFI=.96 ve CFI=.96 olarak araştırmacılar tarafından rapor edilmiştir.

Akran zorbalığı belirleme ölçeği ergen formunu bu araştırma kapsamında kullanılabilirlik üzere ölçeğin geçerlik ve güvenirlik testleri tekrar yapılmıştır. Öncelikle “KMO” ve “Bartlett” testleri yapılarak veri setinin yapılacak olan faktör analizlerine uygunluğu test edilmiştir. Kurban ölçeğinin KMO değeri .948, zorba ölçeğinin KMO değeri ise .882 olarak hesaplanmıştır. Ayrıca, “Bartlett Sphericity Test” sonucunun anlamlı olduğu görülmüş ($\chi^2_{kurban\ ölçeği}=25303.404$; $df_{kurban\ ölçeği}=1378$; $p_{kurban\ ölçeği}=0.00$), ($\chi^2_{zorba\ ölçeği}=34241.027$; $df_{zorba\ ölçeği}=1378$; $p_{zorba\ ölçeği}=0.00$) ve veri setinin faktör analizi yapmaya uygun olduğu tespit edilmiştir. Açıklayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin orijinal formu ile aynı maddeleri içeren eigenvalues (özdeğeri) birin üzerinde olan altı faktör altında toplandığı ve altı faktörün ölçekte açıkladığı toplam varyansın kurban ölçeği için %70,04, zorba ölçeği için %70,06 olduğu tespit edilmiştir. Araştırmadan elde edilen veriler kullanılarak, kurban ölçeğinin iç tutarlılığını belirlemek amacı ile Cronbach’s Alpha değerleri hesaplanmıştır. Kurban ölçeğine ait toplam ve boyut düzeyindeki Cronbach’s Alpha değerleri aşağıda sunulmuştur.

Tablo 2

Akran zorbalığı belirleme (kurban) ölçeğinin Cronbach’s Alpha değerleri

Akran Zorbalığı Belirleme Ölçeği Boyutları	Alpha Değerleri
Fiziksel Zorbalık	.905
Sözel Zorbalık	.902
Dışlama	.915
Söylenti Çıkarma ve Yayma	.903
Eşyalarına Zarar Verme	.958
Cinsel Zorbalık	.963
Toplam	.922

Tablo 2’de görüldüğü üzere; kurban ölçeğinin bütünüünün Cronbach’s Alpha iç tutarlılık katsayısı .922, fiziksel zorbalık boyutunun .905, sözel zorbalık boyutunun .902, dışlama boyutunun .915, söylenti çıkarma boyutunun .903, eşyalarına zarar verme boyutunun .958 cinsel zorbalık boyutunun ise .963 olarak hesaplanmıştır.

Araştırmadan elde edilen veriler kullanılarak, zorba ölçeğinin iç tutarlılığını belirlemek amacı ile Cronbach's Alpha değerleri hesaplanmıştır. Zorba ölçeğine ait toplam ve boyut düzeyindeki Cronbach's Alpha değerleri aşağıda sunulmuştur.

Tablo 3

Akran zorbalığı belirleme (zorba) ölçeğinin Cronbach's Alpha değerleri

Akran Zorbalığı Belirleme Ölçeği Boyutları	Alpha Değerleri
Fiziksel Zorbalık	.914
Sözel Zorbalık	.878
Dışlama	.909
Söylenti Çıkarma ve Yayma	.946
Eşyalarına Zarar Verme	.935
Cinsel Zorbalık	.955
Toplam	.905

Tablo 3'de görüldüğü üzere; zorba ölçeğinin bütününe Cronbach's Alpha iç tutarlılık katsayısı .905, fiziksel zorbalık boyutunun .914, sözel zorbalık boyutunun .878, dışlama boyutunun .909, söylenti çıkarma boyutunun .946, eşyalarına zarar verme boyutunun .935, cinsel zorbalık boyutunun ise .955 olarak hesaplanmıştır.

Akran zorbalığı belirleme (kurban) ölçeğinin DFA (Doğrulayıcı Faktör Analizi) sonucu elde edilen model uyum indeksleri ve kestirim değerleri Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4

Model uyum indeksleri ve ilgili kestirimleri

Model Uyum İndeksi	Kestirim Değeri
χ^2 / df	1.75
RMSEA	.04
CFI	.99
AGFI	.91
GFI	.92
NFI	.97
SRMR	.03

Tablo 4 incelendiğinde, kurban ölçeğinin yapı geçerliğini test etmek için yapılan DFA analizi sonucundaki uyum indeksi değerleri $\chi^2 = 2302.90$, $df = 1310$, $\chi^2/df = 1.75$, RMSEA= .04, CFI= .99, AGFI= .91, GFI= .92, NFI= .97, SRMR= .034 olarak hesaplanmıştır. Hesaplanan DFA değerleri akran zorbalığı belirleme (kurban) ölçeğinin mevcut araştırmanın örneklemini için de geçerli olduğunu göstermektedir (Kline, 2013).

Akran zorbalığı belirleme (zorba) ölçeğinin DFA (Doğrulayıcı Faktör Analizi) sonucu elde edilen model uyum indeksleri ve kestirim değerleri Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5

Model uyum indeksleri ve ilgili kestirimleri

Model Uyum İndeksi	Kestirim Değeri
χ^2/df	1.31
RMSEA	.02
CFI	.99
AGFI	.89
GFI	.90
NFI	.98
SRMR	.03

Tablo 5 incelendiğinde, zorba ölçeğinin yapı geçerliğini test etmek için yapılan DFA analizi sonucundaki uyum indeksi değerleri $\chi^2= 1729.71$, $df= 1310$, $\chi^2/df= 1.31$, RMSEA= .02, CFI= .99, AGFI= .89, GFI= .90, NFI= .98, SRMR= .035 olarak hesaplanmıştır. Hesaplanan DFA değerleri akran zorbalığı belirleme (zorba) ölçeğinin mevcut araştırmanın örneklemini için de geçerli olduğunu göstermektedir (Kline, 2013).

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerine ağırlıklı genel not ortalamalarını kişisel bilgi formunda belirtmeleri istenmiştir ve öğrencilerin ağırlıklı genel not ortalamaları akademik başarı ile ilgili analizlerde kullanılmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin analizinde SPSS 27.0 ve Lisrel 8.80 programı kullanılmıştır. Veri analizine başlamadan önce veri seti hatalı ve eksik değerleri tespit etmek için değerlendirilmiştir. Ölçme aracının yapısal özelliklerini test etmek üzere geçerlik ve güvenirlik çalışmaları kapsamında, öncelikle “KMO” ve “Bartlett” testleri yapılarak veri setinin yapılacak olan faktör analizlerine uygunluğu test edilmiş ve test sonucunda faktör analizi yapılmasının uygun olduğuna karar verilmiştir. Sırasıyla, açımlayıcı faktör analizi ve doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Güvenirlik analizleri kapsamında ölçeğin Cronbach’s alpha kat sayıları incelenmiştir. Veri setinin normal dağılıp dağılmadığını test etmek üzere Kolmogorov-Smirnov (KS) ve Shapiro-Wilk (SW) testleri yapılmıştır. Test sonucunda verilerin anlamlılık düzeyinin .05’ten küçük olduğu ve verilerin normallik varsayımını sağlayamadığı saptanmıştır. Araştırma kapsamında normal dağılmayan verilerin analizinde Spearman’s Rho testi kullanılmıştır.

3. Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde toplanan verilerin analizleri sonucu ulaşılan bulgular sunulmuştur.

3.1. Araştırmaya Katılan Üniversite Öğrencilerinin Akran Zorbalığını Belirleme Zorba ve Kurban Ölçeği Puanları

Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin akran zorbalığına uğrama ve akran zorbalığı yapma düzeylerine ilişkin betimsel istatistik analizi sonuçları aşağıda sunulmuştur.

Tablo 6

Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin akran zorbalığı belirleme ölçeğine ilişkin puanlarının dağılımı

Kurban Ölçeği	Toplam Puan $X \pm SS$	Minimum-Maksimum	Ortalama Puan $X \pm SS$
Fiziksel zorbalık	18.00 $\pm$ 7.70	14-70	1.28 $\pm$ 0.55
Sözel zorbalık	10.63 $\pm$ 5.40	8-40	1.32 $\pm$ 0.67

Dışlama	7.92±4.25	6-30	1.32±0.70
Söylenti çıkarma ve yayma	6.35±3.49	5-25	1.27±0.69
Eşyalarına zarar verme	11.56±5.46	10-50	1.15±0.54
Cinsel zorbalık	11.41±5.45	10-50	1.14±0.54
Kurban Toplam	65.90±27.78	53-265	1.24±0.52
Zorba Ölçeği	Toplam Puan X±SS	Minimum-Maksimum	Ortalama Puan X±SS
Fiziksel zorbalık	15.76±5.50	14-70	1.12±0.39
Sözel zorbalık	9.21±3.58	8-40	1.15±0.44
Dışlama	6.69±2.71	6-30	1.11±0.45
Söylenti çıkarma ve yayma	5.31±1.87	5-25	1.06±0.37
Eşyalarına zarar verme	10.55±3.12	10-50	1.05±0.31
Cinsel zorbalık	10.57±3.38	10-50	1.05±0.33
Zorba Toplam	58.12±17.49	53-265	1.09±0.33

Tablo 6’da görüldüğü üzere araştırmaya katılan öğrencilerin kurban ölçeğinden almış oldukları toplam puan 65.90±27.78, zorba ölçeğinden almış oldukları toplam puan ise 58.12±17.49 olarak bulunmuştur. Kurban ölçeği ortalama puanları içinde sırasıyla en yüksek değerlerin sözel zorbalık, dışlama ve fiziksel zorbalık olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların zorba ölçeği ortalama puanları içinde ise sırasıyla en yüksek değerlerin, sözel zorbalık, fiziksel zorbalık ve dışlama olduğu tespit edilmiştir.

3.2. Üniversite Öğrencilerinin Akran Zorbalığına Uğrama ve Akranlarına Zorba Davranışlarda Bulunma Düzeyleri ile Üniversite Öğrencilerinin Akademik Başarıları Arasında İlişki

Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin akran zorbalığına uğrama ve akranlarına zorba davranışlarda bulunma düzeyleri ile üniversite öğrencilerinin akademik başarıları arasındaki ilişkiyi tespit etmek için yapılan Spearman’s Rho testi sonuçları aşağıda verilmiştir.

Tablo 7

Üniversite öğrencilerinin akran zorbalığına uğrama ve akran zorbalığı yapma düzeyleri ile akademik başarıları arasındaki ilişkiye ilişkin Spearman’s katsayıları

BOYUTLAR	AKADEMİK BAŞARI	
	Spearman’s rho	p
Kurban Ölçeği Toplam	-.18**	.001
Fiziksel Zorbalık	-.12*	.019
Sözel Zorbalık	-.12*	.017
Dışlama	-.14**	.006
Söylenti Çıkarma ve Yayma	-.09	.074
Eşyalarına Zarar Verme	-.08	.108
Cinsel Zorbalık	-.01	.084
Zorba Ölçeği Toplam	-.13**	.007
Fiziksel Zorbalık	-.13**	.008
Sözel Zorbalık	-.07	.136
Dışlama	.00	.903
Söylenti Çıkarma ve Yayma	-.02	.667
Eşyalarına Zarar Verme	-.06	.239
Cinsel Zorbalık	-.06	.236

*p< .05, **p< .01

Tablo 7’de görüleceği üzere; üniversite öğrencilerinin akran zorbalığına uğrama ve akran zorbalığı yapma düzeyleri ile üniversite öğrencilerinin akademik başarıları arasında düşük düzeyde ve negatif yönde ($r_{\text{zorbalığa uğrama}} = -.18$, $p_{\text{zorbalığa uğrama}} = .001$), ($r_{\text{zorbalık yapma}} = -.13$, $p_{\text{zorbalık yapma}} = .007$) anlamlı ilişkinin varlığı tespit edilmiştir. Değişkenlerin birbirleri üzerinde açıklandığı varyans ise kurban ölçeği için %32 ($R^2 = 0.32$) ve zorba ölçeği için ($R^2 = 0.17$) %17’dir.

4. Tartışma ve Sonuç

Bu araştırma üniversite öğrencilerinin yaşamış oldukları akran zorbalığı ile üniversite öğrencilerinin akademik başarıları arasındaki ilişkiyi tespit etmek amacı ile yapılmıştır. Araştırmanın ilk amacı olan “Üniversite öğrencilerinin akran zorbalığına uğrama düzeyleri nedir?” sorusuna yönelik öğrenci görüşleri değerlendirildiğinde, öğrencilerin akran zorbalığına uğrama (kurban) ortalama puanlarının düşük düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kurban ölçeğinden alınabilecek en düşük toplam puan 53.00 iken araştırmaya katılan öğrencilerin kurban ölçeğine ilişkin toplam puan ortalamaları 65.90 seviyesinde kalmıştır. Yani araştırmaya katılan öğrencilerin hemen hemen yok denecek kadar düşük düzeyde akran zorbalığı kurbanı olduklarını söylemek mümkündür. Bu bulgu ise bizim için şaşırtıcı bir sonuç değildir. Kaya ve Arslan (2022) tarafından yapılan ve Munzur Üniversitesi hemşirelik öğrencilerinin de araştırma örnekleminde yer aldığı çalışmada da öğrencilerin düşük düzeyde zorbalığa uğradığı araştırmacılar tarafından tespit edilmiştir. Hem bu çalışmada hem de Kaya ve Arslan (2022) tarafından yapılan çalışmada da görüleceği üzere Munzur Üniversitesi öğrencileri arasında akran zorbalığı görülme düzeyinin düşük olduğu ifade edilebilir. Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin akran zorbalığı kurban ölçeği ortalama puanları incelendiğinde ise öğrencilerin en çok sözel zorbalığa uğradığı tespit edilmiştir. Yani öğrenciler birbirlerinin aksanı, şivesi, dış görünüşü ya da konuşma tarzı ile alay ederek akran zorbalığı yapmaktadır. Üniversitede öğrenim gören öğrencilerin farklı şehirlerden, kültürlerden ve aile yapılarından geldiği göz önünde bulundurulduğunda aslında okul iklimine zenginlik katması beklenen bu durumun öğrenciler tarafından suistimal edilerek akran zorbalığı yapmak için kullanılıyor olduğu söylenebilir. Sözel zorbalığın amacının bireyi aşağılama, iftira atma ve utandırma amacıyla yapıldığı (Kurniati, Purnamasari ve Rahmawati, 2023) ve akran zorbalığı yapan öğrencilerin bulundukları grupta düşük düzeyde sosyal izolasyon yaşadıkları yani düşük düzeyde dışlandıkları (Spriggs, Iannotti, Nansel ve Haynie, 2007) göz önünde bulundurulduğunda, öğrencilerin akran grubu arasında sosyal statü edinmek için sözel zorbalığa başvurduğu söylenebilir. Yine bu araştırma kapsamında akran zorbalığına uğrayan öğrencilerin dışlanma yoluyla düşük düzeyde akran zorbalığına uğradığı tespit edilmiştir. Yani öğrenciler birbiri tarafından görmezden gelinerek, yok sayılarak, kabul görmeyerek ve sosyal dışlanmaya uğrayarak akran zorbalığı kurbanı olmaktadır. Akranları tarafından kabul görmemenin ve sosyal dışlanmanın ise ergenler arası sosyal etkileşim ve iletişimde sık görülen bir olgu olduğu ve sosyal dışlama olgusunun davranışsal ve duygusal sıhhat açısından negatif sonuçlar doğurabileceği araştırmacılar tarafından bildirilmektedir (Buhs ve Ladd, 2001; Killen ve Rutland, 2011). Araştırma kapsamında öğrencilerin düşük düzeyde fiziksel zorbalığa uğradığı tespit edilmiştir. Yani akran zorbalığı mağduru öğrenciler, zorba öğrenciler tarafından el-kol şakası gibi istenmedik davranışlara maruz kaldığını, yemekhane, sosyal tesis vb. ortak kullanım alanlarında sıralarının zorla alındığını ifade etmekte ve bu şekilde fiziksel zorbalığa maruz kaldıklarını bildirmektedirler. El-kol şakası yapılarak zorbalığa uğramanın genellikle ilköğretim ve ortaöğretim öğrencileri arasında görüldüğü araştırmacılar (Adalar, 2018; Arslan, 2018; Hamurcu, 2020; Türnüklü, 2007) tarafından ifade edilmektedir. Bu araştırma kapsamında üniversite öğrencilerinin el-kol şakasına maruz kalarak zorbalığa uğraması ise ortaöğretimden sonra üniversite öğrenimine devam eden öğrencilerin halen ortaöğretim öğrenciliği esnasındaki istenmedik davranışlarını devam ettirmelerinden kaynaklanıyor olabileceği söylenebilir.

Araştırmanın ikinci amacı olan “Üniversite öğrencilerinin akran zorbalığı yapma düzeyleri nedir?” sorusuna yönelik öğrenci görüşleri değerlendirildiğinde, öğrencilerin akran zorbalığı yapma (zorba) toplam ortalama puanlarının, akran zorbalığına uğrama (kurban) toplam ortalama puanlarından daha da düşük seviyede olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin akran zorbalığına uğrama (kurban) toplam ortalama puanları 65.90 iken akran zorbalığı yapma (zorba) toplam ortalama puanları 58.12 seviyesinde kalmıştır. Yani, araştırmaya katılan öğrencilerin çok düşük düzeyde zorbalık yaptığını söylemek mümkündür. Bunun nedeni ise öğrencilere sunulan zorbalık ölçeğindeki maddelerin tamamının istenmedik (kötü) davranışlar olması ve öğrencilerin bu ölçeklere cevap verirken istenmedik davranışlarını barındıran bu maddeleri seçmekten kaçınmalarından kaynaklanıyor olabilir. Öğrencilerin zorba ölçeği puanları incelendiğinde öğrencilerin en çok sözel zorbalık yaptığı tespit edilmiştir. Yani öğrenciler akran grupları arasında arkadaşlarının konuşma tarzı ya da aksanı ile alay ederek, kaba ve çirkin sözler söyleyerek zorbalık yapmaktadır.

Literatür incelendiğinde ise, araştırma sonuçlarını destekler nitelikte (Curwen, McNichol ve Sharpe, 2011; Kaya ve Arslan, 2022; Kocaşahan, 2012; Lin ve diğerleri, 2020; Özkal, 2011; Pörhölä ve diğerleri, 2020; Sinkkonen ve diğerleri, 2014; Yubero ve diğerleri, 2023) bazı çalışmalara ulaşılmıştır. Özkal (2011) öğrencilerin daha çok ideolojik ve dışlama yolu ile akran zorbalığına uğradığını tespit etmiştir. Bizim çalışmamızda ise öğrencilerin daha çok sözel zorbalığa uğramakta olduğu tespit edilmiştir. Kocaşahan (2012) yaptığı çalışmada, üniversite öğrencilerinin düşük düzeyde akran zorbalığına dâhil olduğunu tespit etmiştir. Benzer şekilde bizim çalışmamızda da öğrencilerin düşük düzeyde akran zorbalığına uğradığı tespit edilmiştir. Curwen ve diğerlerinin (2011) yaptıkları araştırma sonucunda, üniversite öğrenimine başladıkları günden bu yana bir öğrenciye en az bir defa zorba davranışlarda bulunduğunu belirten öğrencilerin bulunduğunu tespit etmişlerdir. Sinkkonen ve diğerlerinin (2014) yaptıkları araştırma sonucunda, üniversite öğrencilerinin %5’inin kampüste ya dolaylı olarak toplum önünde zorbalık ya da doğrudan sözel zorbalık yaşadığını tespit etmişlerdir. Pörhölä ve diğerleri (2020) ülkeler arası zorbalık düzeylerini tespit etmek için yaptıkları araştırma sonucunda Arjantin’de öğrenim gören üniversite öğrencilerinin %25.2’sinin, ABD’de öğrenim gören üniversite öğrencilerinin %11,9’unun ve Finlandiya’da öğrenim gören üniversite öğrencilerinin %5,3’ünün zorbalığa maruz kaldığını tespit etmişlerdir. Lin ve diğerleri (2020) araştırma sonucunda üniversite öğrencilerinin ilk ve ortaöğretim öğrencilerine nazaran daha düşük düzeyde zorbalığa uğradığı ve zorbalık yaptığı sonucuna ulaşmışlardır. Kaya ve Arslan (2022) üniversite öğrencileri ile yaptığı araştırma sonucunda araştırmaya katılan öğrencilerin düşük düzeyde zorbalığa maruz kaldığını tespit etmişlerdir. Ahmed, Yousaf, Ahmad, Zohra ve Ullah (2023) yapmış olduğu çalışmada öğrencilerin en çok sözel zorbalığa uğradığını ifade etmektedir. Yine, Yubero ve diğerleri (2023) üniversite öğrencileri ile yaptıkları araştırma sonucunda katılımcıların %19,2’sinin kronik zorbalık mağduru olduklarını tespit etmişlerdir.

Araştırmanın üçüncü sorusu “Üniversite öğrencilerinin akran zorbalığına uğrama düzeyleri ile üniversite öğrencilerinin akademik başarıları arasında ilişki var mıdır?” şeklinde oluşturulmuştur. Araştırmanın sonuçları, araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin akran zorbalığına uğrama düzeyleri ile üniversite öğrencilerinin akademik başarıları arasında negatif yönde, anlamlı ve düşük düzeyde ilişkinin varlığını göstermektedir. Değişkenlerin birbirleri üzerinde açıklandığı varyans ise %32 ($R^2 = 0.32$) olarak tespit edilmiştir. Yani, araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin akran zorbalığına uğrama düzeyleri arttıkça akademik başarılarının düştüğü söylenebilir. Kurban ölçeği boyutları incelendiğinde fiziksel, sözel ve dışlama yoluyla zorbalığa uğrayan öğrencilerin akademik başarılarının düştüğü tespit edilmiştir. Yani öğrencilerin fiziksel zorbalığa, sözel zorbalığa ve dışlamaya maruz kalma düzeyleri arttıkça akademik başarıları düşmektedir. Akran zorbalığına uğrayan öğrenciler özgüven kaybı, depresyon, stres, kaygı atakları ve hatta okul terkine varan (Elliott, 2002; Huang, 2022; Muluk, 2023; Sharp ve diğerleri, 2002) istenmedik duygu durumu ve davranışları

tecrübe etmektedirler. Bu durum ise öğrencilerin arkadaşlarıyla sağlıklı ilişkiler kurmasını engellemekte, öğrencilerin okula devam oranını azaltmakta ve bu durumun sonuç olarak öğrencilerin akademik başarılarını düşürmekte olduğu söylenebilir.

Araştırmanın dördüncü sorusu “Üniversite öğrencilerinin akran zorbalığı yapma düzeyleri ile üniversite öğrencilerinin akademik başarıları arasında ilişki var mıdır?” şeklinde oluşturulmuştur. Araştırmanın sonuçları akran zorbalığı yapma ile akademik başarı arasında düşük düzeyde, anlamlı ve negatif yönde ilişkinin varlığını göstermektedir. Değişkenlerin birbirleri üzerinde açıklandığı varyans ise ($R^2 = 0.17$) %17’dir. Buna göre, öğrencilerin akran zorbalığı yapma düzeyleri arttıkça akademik başarılarının düştüğü söylenebilir. Zorba ölçeğinin alt boyutları incelendiğinde ise sadece fiziksel zorbalık yapan öğrencilerin akademik başarılarının düştüğü tespit edilmiştir. Bu durum ise, fiziksel zorbalığın diğer zorbalık türlerine göre daha göze görünür olması nedeniyle fiziksel zorbalık yapan öğrencilerin daha çabuk göze batması sonucu somut cezalar alarak okul ortamından uzaklaştırılmasından kaynaklanıyor olabilir. Akademik başarı ve akran zorbalığı ile ilgili literatür incelendiğinde ise araştırma sonuçlarını destekler nitelikte bazı araştırma sonuçlarına ulaşılmıştır. Samara ve diğerleri (2021) yapmış olduğu çalışmada zorbalığa uğrayan (kurban) ve zorba davranışlarda bulunan yani zorbalık yapan öğrencilerin düşük düzeyde akademik başarıya sahip olduğunu ifade etmektedir. Hosozawa ve diğerleri (2021) zorbalık mağduru öğrencilerin akademik başarılarının düştüğünü belirtmektedir. Benzer şekilde, Muluk (2023) yapmış olduğu çalışmada zorbalığın öğrencilerin akademik başarılarını etkilediğini belirtmektedir. Yine, Huang (2022) zorbalığa uğrama ve zorbalık yapmanın hem öğrenci hem de akademik performans üzerinde anlamlı ve olumsuz etkileri olduğunu belirtmektedir.

5. Öneriler

Araştırma sonuçları, üniversite öğrencilerinin yaşamış olduğu akran zorbalığı ile üniversite öğrencilerinin akademik başarı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişkinin varlığını göstermektedir. Üniversitelerimizde öğrenim gören öğrencilerimizin olumlu okul iklimi ve akran zorbalığından uzak bir ortamda öğrenim görmelerinin akademik anlamda başarılı olmalarına imkân sağlayacağını söylemek mümkündür. Bu nedenle üniversitelerde akran zorbalığını azaltmak için, akran zorbalığının sebep ve sonuçları hakkında araştırma yapabilecek birimler kurulabilir, bu birimler aracılığı her bir üniversite öğrencilerini akran zorbalığı hakkında bilgilendirecek eğitim ve farkındalık programları düzenleyebilir. Yine bu birimler aracılığı ile zorbalığı engellemek için net kurallar ve politikalar belirlenebilir. Bu araştırma kapsamında akran zorbalığını belirlemek üzere öğrencilere kendilerini değerlendirme ölçeği sunulmuştur. Sonraki çalışmalarda öğrencilerin yaşamış olduğu akran zorbalığı düzeylerini belirlemek için öğretim elemanları ve/veya öğretim üyelerinin de değerlendirmeleri dikkate alınıp daha kapsayıcı çalışmalar yapılabilir. Bu araştırmanın sonuçları, Tunceli il merkezinde bulunan Munzur Üniversitesinde öğrenim gören hazırlık sınıfı ve birinci sınıf öğrencilerinin görüşleriyle sınırlı olduğu için tüm üniversite öğrencilerine genellenemez.

Etik Beyan

“Üniversite Öğrencilerinin Akademik Başarıları Üzerinde Akran Zorbalığının Etkisi” başlıklı çalışmamın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamıştır ve veriler toplanmadan önce Gazi Üniversitesi Bilimsel Araştırma Yayın Etiği Kurulundan 12.01.2024 tarih ve E.850196 sayılı etik kurul izni alınmıştır. Karşılaşılabilecek tüm etik ihlallerde “Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Yayın Kurulunun” hiçbir sorumluluğunun olmadığını, tüm sorumluluğun Sorumlu Yazara ait olduğu ve bu çalışmanın herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiş olduğunu taahhüt ederim.”

Kaynakça

- Abdelaziz, E. M., & Abu-Snieneh, H. M. (2022). The impact of bullying on the mental health and academic achievement of nursing students. *Perspectives in Psychiatric Care*, 58(2), 623-634. <https://doi.org/10.1111/ppc.12826>
- Adalar, T. E. (2018). *Lise öğrencilerinde akran zorbalığı ve akran mağduriyeti: Madenli beldesi örneği* (Yüksek Lisans Tezi). Avrasya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Ahmed, B., Yousaf, F. N., Ahmad, A., Zohra, T., & Ullah, W. (2023). Bullying in educational institutions: College students' experiences. *Psychology, Health & Medicine*, 28(9), 2713-2719. <https://doi.org/10.1080/13548506.2022.2067338>
- Arslan, A. (2018). Ortaokul öğretmenlerinin öğrencilerin ergenlik problemlerine ilişkin kullandıkları çözüm stratejileri. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (37), 57-84. <https://dergipark.org.tr/en/pub/ataunikkefd/issue/41724/325470>
- Ayas, T., & Pişkin, M. (2015). Akran zorbalığı belirleme ölçeği ergen formu. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (50), 316-324. <https://dergipark.org.tr/en/pub/abuhsbd/issue/32944/366058>
- Bacon, D. R., & Bean, B. (2006). GPA in research studies: An invaluable but neglected opportunity. *Journal of Marketing Education*, 28(1), 35-42. <https://doi.org/10.1177/0273475305284638>
- Baş, E., & Özeren, G. (2021). ortaöğretimde akran zorbalığı, zorba/mağdur olmayı etkileyen kişisel ve çevresel unsurlar. *Social Sciences Studies Journal (SSSJournal)*, 7(86), 3419-3430. <http://dx.doi.org/10.26449/sssj.3398>
- Buhs, E. S., & Ladd, G. W. (2001). Peer rejection as antecedent of young children's school adjustment: An examination of mediating processes. *Developmental Psychology*, 37(4), 550. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.37.4.550>
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2008). Bilimsel araştırma yöntemleri.
- Chiu, S. I. (2013). Causes of victims of campus bullying behaviors and study on solutions. *Open Journal of Social Sciences*, 1(02), 13. <https://doi.org/10.4236/jss.2013.12003>
- Curwen, T., McNichol, J. S., & Sharpe, G. W. (2011). The progression of bullying from elementary school to university. *International Journal of Humanities and Social Science*, 1(13), 47-54. http://www.ijhssnet.com/journals/Vol_1_No_13_Special_Issue_September_2011/7.pdf
- Çetinler, N. (2021). *Ortaokul öğrencilerinin okulda akran zorbalığına başvurma ve zorbalık görme düzeyleri (Çanakkale ili örneği)* (Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çanakkale.
- Demiröz, A. (2019). *Ortaokul öğrencilerinin algıladıkları aile tutumları ile akran zorbalığı arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Denovan, A., & Macaskill, A. (2013). An interpretative phenomenological analysis of stress and coping in first year undergraduates. *British Educational Research Journal*, 39(6), 1002-1024. <https://doi.org/10.1002/berj.3019>
- Elliott, M. (Ed.). (2002). *Bullying: A practical guide to coping for schools*. Pearson Education.
- Hamurcu, S. (2020). İlkokul öğrencilerinde akran zorbalığı: Ankara Pursaklar örneği. *OPUS International Journal of Society Researches*, 16(Eğitim ve Toplum Özel sayısı), 5540-5564.

- Hosozawa, M., Bann, D., Fink, E., Elsdén, E., Baba, S., Iso, H., & Patalay, P. (2021). Bullying victimisation in adolescence: prevalence and inequalities by gender, socioeconomic status and academic performance across 71 countries. *EClinicalMedicine*, 41. <https://doi.org/10.1016/j.eclinm.2021.101142>
- Huang, L. (2022). Exploring the relationship between school bullying and academic performance: The mediating role of students' sense of belonging at school. *Educational Studies*, 48(2), 216-232. <https://doi.org/10.1080/03055698.2020.1749032>
- Karasar, N. (2009). Bilimsel araştırma yöntemleri [Scientific research methods]. Ankara: Nobel Publication Distribution.
- Kaya, Y., & Arslan, S. (2022). Hemşirelik öğrencilerinde akran zorbalığı ile ilişkili faktörler ve kendini kabul arasındaki ilişki. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(4), 1641-1661. <https://dergipark.org.tr/en/pub/mjss/issue/73111/993712>
- Kılınç, M., & Uzun, K. (2020). Ergenlerin öznel iyi oluşlarının yordayıcıları olarak akran zorbalığı ve akran mağduriyeti. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(3), 1400-1439. doi:10.29299/kefad.853992
- Killen, M., & Rutland, A. (2011). *Children and social exclusion: Morality, prejudice, and group identity*. John Wiley & Sons.
- Kline, P. (2013). *Handbook of psychological testing*. Routledge.
- Kocaşahan, N. (2012). *Lise ve üniversite öğrencilerinde akran zorbalığı ve sanal zorbalık* (Yüksek Lisans Tezi). Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Kurniati, N., Purnamasari, I., & Rahmawati, I. (2023). Analysis of the Impact of Verbal Bullying on Elementary School Children. *Jurnal Ilmiah Wahana Pendidikan*, 9(20), 383-393. <https://doi.org/10.5281/zenodo.8418631>
- Küpeli, H. D. (2020). *Öğretmen adaylarının akran zorbalığına ilişkin görüşlerinin hikayeleştirilmiş durumlar ile incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Niğde.
- Lin, M., Wolke, D., Schneider, S., & Margraf, J. (2020). Bullying history and mental health in university students: the mediator roles of social support, personal resilience, and self-efficacy. *Frontiers in Psychiatry*, 10, 466059. <https://doi.org/10.3389/fpsy.2019.00960>
- Muluk, S. (2023). The impact of bullying on students' academic achievement at State Islamic Universities in Indonesia. <https://repository.ar-raniry.ac.id/id/eprint/31352/>
- Namlı, G. (2020). *Ortaokul öğrencilerinde akran zorbalığı ve sosyal anksiyetenin incelenmesi* (Yüksek Lisans tezi). İstanbul Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Özbaşaran Tan, C. (2018). *Zorbalığa maruz kalmış üniversite öğrencilerinde çocukluk çağı travmaları ve dissosiyasyon* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul.
- Özkal, U. Ü. (2011). *Üniversite öğrencileri arasında zorbalık ve zorbalığın psikolojik sorunlarla ilişkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Parlak, R., Çalım, M., Özdemir, M. H., & Çalım, H. (2024). Akademik başarıda siber zorbalık. *Ulusal Eğitim Dergisi*, 4(1), 230-244. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10600514>

- Pörhölä, M., Cvancara, K., Kaal, E., Kunttu, K., Tampere, K., & Torres, M. B. (2020). Bullying in university between peers and by personnel: Cultural variation in prevalence, forms, and gender differences in four countries. *Social Psychology of Education*, 23(1), 143-169. <https://doi.org/10.1007/s11218-019-09523-4>
- Rigby, K. (2003). Addressing bullying in schools: Theory and practice.
- Rothman, S., & McMillan, J. (2003). Influences on achievement in literacy and numeracy. https://research.acer.edu.au/cgi/viewcontent.cgi?article=1039&context=lsay_research
- Samara, M., Da Silva Nascimento, B., El-Asam, A., Hammuda, S., & Khattab, N. (2021). How can bullying victimisation lead to lower academic achievement? A systematic review and meta-analysis of the mediating role of cognitive-motivational factors. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(5), 2209. <https://doi.org/10.3390/ijerph18052209>
- Schneider, M., & Preckel, F. (2017). Variables associated with achievement in higher education: A systematic review of meta-analyses. *Psychological Bulletin*, 143(6), 565. <https://doi.org/10.1037/bul0000098>
- Sharp, S., Smith, P. K., & Smith, P. (Eds.). (2002). *Tackling bullying in your school: A practical handbook for teachers*. Routledge.
- Sinkkonen, H. M., Puhakka, H., & Meriläinen, M. (2014). Bullying at a university: students' experiences of bullying. *Studies In Higher Education*, 39(1), 153-165. <https://doi.org/10.1080/03075079.2011.649726>
- Spriggs, A. L., Iannotti, R. J., Nansel, T. R., & Haynie, D. L. (2007). Adolescent bullying involvement and perceived family, peer and school relations: Commonalities and differences across race/ethnicity. *Journal of Adolescent Health*, 41(3), 283-293. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2007.04.009>
- Şahin, M., & Aral, N. (2023). Ergenlerin akran zorbalığı algıları ile öğretmenlerin akran zorbalığına ilişkin tutumlarının incelenmesi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(3), 1106-1122. doi: 10.33206/mjss.1159316
- Türnüklü, A. (2007). Liselerde öğrenci çatışmaları, nedenleri, çözüm stratejileri ve taktikleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 49(49), 129-166. <https://dergipark.org.tr/en/pub/kuey/issue/10348/126744>
- Wang, C., Berry, B., & Swearer, S. M. (2013). The critical role of school climate in effective bullying prevention. *Theory Into Practice*, 52(4), 296-302. <https://doi.org/10.1080/00405841.2013.829735>
- Yelboğa, N., & Koçak, O. (2019). Ergenlerde akran zorbalığını yordayan bazı faktörlerin zorba ve mağdur bireyler açısından değerlendirilmesi. *OPUS International Journal of Society Researches*, 13(19), 2286-2320. <https://doi.org/10.26466/opus.543567>
- Yubero, S., de las Heras, M., Navarro, R., & Larrañaga, E. (2023). Relations among chronic bullying victimization, subjective well-being and resilience in university students: a preliminary study. *Current Psychology*, 42(2), 855-866. <https://doi.org/10.1007/s12144-021-01489-x>

Extended Abstract

Introduction

Although university life is an enjoyable process for students who are eligible to study at higher education institutions, this situation also hosts some undesirable experiences for some students. Freshman students are at risk because they

face a number of new stressors at the point of starting a new life (Denovan & Macaskill, 2013). Peer bullying in higher education is an important phenomenon that has been proven by studies conducted at national and international levels and has become an increasingly big problem for educational organizations and is frequently studied by international researchers (Abdelaziz & Abu-Snieneh, 2022; Küpeli, 2020; Lin et al., 2020; Özbaşaran Tan, 2018; Pörhölä et al., 2020; Yubero et al., 2023). When previous studies were examined, researchers found that academic achievement decreased in students exposed to peer bullying (Hosozawa et al., 2021; Huang, 2022; Muluk, 2023; Samara et al., 2021).

Aim of the study

The aim of the research is to reveal the relationship between peer bullying experienced by university students and their academic achievements according to the views of the university students.

Method

This research is a descriptive study designed in the relational screening model. The study group of the research consists of 372 freshman students studying at Munzur University located in the city center of Tunceli in the 2023-2024 academic year who agreed to participate in the research on a voluntary basis. Second, third and fourth grade students were not included in the research. The reason for this is that second, third and fourth grade students do not commonly see the peer bullying behaviors they commit and/or experience as peer bullying (Sinkkonen et al., 2014). Within the scope of the research, the "Peer Bullying Identification Scale Adolescent Form" developed by Ayas and Pişkin (2015) was used as a data collection tool. In order to use the "Peer Bullying Identification Scale Adolescent Form" within the scope of this research, the validity and reliability tests of the scale were conducted again.

Results and Conclusion

This research was conducted to determine the relationship between peer bullying experienced by university students and their academic achievement. When student opinions were evaluated, it was concluded that the students' average scores for peer bullying (victim) were low. It was determined that the students' total average scores for peer bullying (bully) were even lower than the total average scores for being bullied (victim). In other words, it is possible to say that the students participating in the research engage in bullying at a very low level. Among the victim scale average scores, the highest values were verbal bullying, exclusion and physical bullying, respectively. Among the participants' average scores on the bully scale, the highest values were verbal bullying, physical bullying and exclusion, respectively. The results of the research show that there is a negative, significant and low level relationship between the level of peer bullying of the university students participating in the study and their academic achievement. It is possible to say that students studying at universities will be able to be academically successful if they study in an environment free from peer bullying.